2023:APHC:13207

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు

గురువారం , ఏప్రిల్ పదమూడవ రోజు

రెండు వేల ఇరవై మూడు

ప్రస్తుతం

గౌరవనీయ శ్రీ జస్టిస్ డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ వి.శ్రీనివాస్

రిట్ పిటిషన్ నెంబరు: 26990 ఆఫ్ 2021

మధ్య:

1. ఎ.సతీష్ కుమార్ స్వర్గీయ శ్రీ ఎ.వి.నరసింహం,

వయస్సు 53 ఏళ్లు, ఓసీసీ- సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ సెంట్రల్ ట్యాక్స్, జీఎస్టీ,

కమిషనర్, సెంట్రల్ ట్యాక్స్ అండ్ జీఎస్టీ,

మేడ్చల్ కమిషనరేట్, లకాడి కా పూల్,

హైదరాబాద్-500 004.

... పిటిషనర్(లు)

మరియు:

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర హైకోర్టు రిజిస్ట్రార్ (పరిపాలన)

అమరావతి, ఆంధ్రప్రదేశ్.

2. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం, ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి ,

హోం (ఎస్సీఏ) శాఖ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, అమరావతి, ఆంధ్రప్రదేశ్

3. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆఫీసర్, సీబీఐ కేసులకు రెండో అదనపు ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి,
విశాఖపట్నం..

4. స్పెషల్ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ ద్వారా స్టేట్ సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ ప్రతినిధి,
సీబీఐ, ఏపీ హైకోర్టు అమరావతి.

5. సిబ్బంది, పీజీ, పింఛన్ల మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి,
డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ పర్సనల్ అండ్ ట్రైనింగ్, నార్త్ బ్లాక్, న్యూఢిల్లీ - 110 001.

... ప్రతిస్పందకులు

పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది: కేఆర్ కేవీ ప్రసాద్

ప్రతివాదుల తరఫు న్యాయవాది: వి.హిమబిందు

కోర్టు ఈ క్రింది వాటిని చేసింది: ఉత్తర్వు

*** ఏపీ హైకోర్టు: అమరావతి**

గౌరవనీయ జస్టిస్ డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు

మరియు

గౌరవనీయులైన మిస్టర్. జస్టిస్ వి.శ్రీనివాస్

+ 2021 యొక్క డబ్ల్యు.పి నెం.26990 మరియు 2022 యొక్క 5441

% 13.04.2023

డబ్ల్యు.పి.నెం.26990 ఆఫ్ 2021

ఎ.సతీష్ కుమార్,

స్వర్గీయ శ్రీ ఎ.వి.నరసింహం,

వయస్సు 53 సంవత్సరాలు, ఓసిసి: సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ సెంట్రల్ ట్యాక్స్, జివిస్టి,

లక్డికా పూల్,

హైదరాబాద్ - 500 004.

... పిటిషనర్లు..

వర్సెస్.

↑ రిజిస్ట్రార్ (అడ్మినిస్ట్రేషన్,

రాష్ట్రానికి గౌరవ హైకోర్టు

ఏపీ, అమరావతి. ఏపీతో పాటు మరో నలుగురు..

... ప్రతివాదులు

! పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది: కె.ఆర్.కె.వి.ప్రసాద్

! ప్రతివాదుల తరఫు న్యాయవాది: డిప్యూటీ సొలిసిటర్ జనరల్ మరియు

సీబీఐ తరఫున స్టాండింగ్ కౌన్సెల్

< సారాంశం:

> హెడ్ నోట్:

? రిఫర్ చేసిన కేసులు:

1 (2021) 2 ఎస్సిసి 525

1 (2004) 5 SCC 518

1 (1999) 8 SCC 728

1 (2004) 8 SCC 169

1 (2001) 9 SCC 432

1 (2020) 10 ఎస్సిసి 92

1 (2012) 8 SCC 106

1 1992 సుప్ (1) ఎస్ సిసి 335

ఏపీ హైకోర్టు: అమరావతి

గౌరవనీయ జస్టిస్ డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు

మరియు

గౌరవనీయులైన మిస్టర్. జస్టిస్ వి.శ్రీనివాస్

2021 యొక్క W.P. నెం.26990 మరియు 2022 యొక్క 5441

కామన్ ఆర్డర్: *(డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు, జె.*

న్యాయవాది అంగీకారంతో ఈ రిట్ పిటిషన్ ను 2022 డబ్ల్యూపీ నెం.5441తో పాటు విచారణకు స్వీకరించారు. ఈ రెండు విషయాల్లో వాస్తవాలు, న్యాయపరమైన ప్రశ్నలు ఒకేలా ఉన్నప్పటికీ ఈ రిట్ పిటిషన్ విచారణకు వచ్చింది.

పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది, సీనియర్ డిప్యూటీ సొలిసిటర్ జనరల్, సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ స్టాండింగ్ కౌన్సెల్ శ్రీ కె.ఆర్.కె.వి.ప్రసాద్ వాదనలు ఈ కోర్టు విన్నది.

ఈ రిట్ పిటిషన్ ఈ క్రింది ఉపశమనం కోసం దాఖలు చేయబడింది:

> 'విశాఖపట్నంలోని సీబీఐ కేసుల రెండో అదనపు ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి కోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న 2020 సీసీ నెం.35లో విచారణను నిర్వహించే చర్య చట్టవిరుద్ధమని ప్రకటించడం ద్వారా రిట్ ఆర్డర్ లేదా ఆదేశాలను జారీ చేయడం, దానిని రద్దు చేయడం...'

2022 నాటి ఐఏ నెం.2ను అనుమతిస్తూ ఈ కోర్టు సవరణ చేసి *కర్నూలులోని సీబీఐ కేసుల ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ముందు 2022 సీసీ నెం.13 అనే పదాలను* చేర్చింది.

ఈ కేసులో సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ (సీబీఐ) నేరం నమోదు చేయడం, దర్యాప్తు, పరిగణనలోకి తీసుకోవడం వంటివి పూర్తిగా చట్టానికి విరుద్ధమని పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది వాదించారు. ఆ తర్వాత కూడా ఈ కేసును హైదరాబాద్ లోని సీబీఐ కోర్టు

నుంచి విశాఖపట్నంలోని సీబీఐ కోర్టుకు, ఆ తర్వాత కర్నూలుకు బదిలీ చేయడం చట్ట విరుద్ధమని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు.

పిటిషనర్ కేసు ఏమిటంటే, అతను నంద్యాలలో (కర్నూలు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్) సెంట్రల్ ఎక్సైజ్ సూపరింటెండెంట్గా పనిచేస్తున్నప్పుడు, అవినీతి నిరోధక చట్టం, 1988 లోని సెక్షన్ 7 (సంక్షిప్తంగా 'పిసి చట్టం') కింద 09.05.2017 న అతనిపై ఎఫ్ఐఆర్ నమోదైంది. ఈ కేసును హైదరాబాద్ సీబీఐ కేసుల న్యాయమూర్తి విచారణకు స్వీకరించగా, సీబీఐ కూడా హైదరాబాద్ కోర్టులో చార్జిషీట్ దాఖలు చేసింది. అదే 2018 సీసీ నెం.2గా నమోదైంది. హైకోర్టు సమన్లు జారీ చేయగా పిటిషనర్ కోర్టుకు హాజరయ్యారు. ఆ తర్వాత 2019 సెప్టెంబరులో ఈ కేసును విశాఖపట్నంలోని సీబీఐ కేసుల విచారణ ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి కోర్టుకు బదిలీ చేసినట్లు పిటిషనర్కు తెలియజేయగా, అందుకు సంబంధించిన ప్రొసీడింగ్స్ జారీ అయ్యాయి . ఆ తర్వాత ఈ కేసును విశాఖపట్నంలోని సీబీఐ కేసుల ప్రత్యేక కోర్టులో 2020 సీసీ నెం.35గా పేర్కొన్నారు. ప్రస్తుతం ఇది 2022 సీసీ నెం.13గా కర్నూలులోని సీబీఐ కేసుల ప్రత్యేక కోర్టులో పెండింగ్లో ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పునర్విభజన చట్టం (సంక్షిప్తంగా 'చట్టం') ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని రెండు రాష్ట్రాలుగా విభజించారని పిటిషనర్ తరఫు న్యాయవాది వాదించారు. ఈ చట్టాన్ని 2014లో ఆమోదించారని, నిర్ణీత తేదీ 02.06.2014 అని, ఏ రోజున రెండు రాష్ట్రాలు ఏర్పడ్డాయని ఆయన వివరించారు. ఈ కేసును సీబీఐ నమోదు చేయడానికి లేదా దర్యాప్తు చేయడానికి ఢిల్లీ స్పెషల్ పోలీస్ ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ యాక్ట్ (సంక్షిప్తంగా 'డీఎస్పీఈ యాక్ట్') నిబంధనల ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అనుమతి తప్పనిసరి అని న్యాయవాది వాదించారు. 09.05.2017న ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కర్నూలులో ఈ ఘటన జరిగినప్పుడు తెలంగాణలో ఎఫ్ ఐఆర్ నమోదైందని గుర్తు చేశారు. ఆ రోజు డీఎస్పీఈ చట్టం ప్రకారం కేసు దర్యాప్తునకు ఎలాంటి అనుమతి లేదని పేర్కొన్నారు. ఈ కేసును విచారించే అధికారం హైదరాబాద్ కోర్టుకు లేనందున మొత్తం దర్యాప్తు, చార్జిషీట్ దాఖలు తప్పు అని ఆయన వాదించారు. అందువల్ల మొత్తం వ్యవహారశైలి అస్తవ్యస్తంగా మారిందని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. పీసీ యాక్ట్ కింద ఒక

కేసును విచారించాలంటే నిర్దిష్టమైన నోటిఫికేషన్ జారీ చేయాల్సి ఉంటుందని, ప్రత్యేక కోర్టు మాత్రమే దీన్ని విచారించగలదని ఆయన పేర్కొన్నారు. 2017 డిసెంబర్ వరకు పీసీ చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపై ప్రాసిక్యూషన్ కు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అనుమతించలేదని, అందువల్ల ఈ కేసును విశాఖపట్నంలోని సీబీఐ కోర్టుకు లేదా ఆ తర్వాత సీబీఐ కోర్టుకు బదిలీ చేసే అధికారం సీబీఐ కోర్టుకు గానీ, హైకోర్టుకు గానీ లేదని ఆయన పేర్కొన్నారు. సమర్పించిన కేసు చట్టాన్ని ఆధారం చేసుకుని, ఈ మొత్తం కేసు అంతర్లీనంగా న్యాయపరిధి లేకపోవడం వల్ల దెబ్బతింటుందని, ఇది విషయం యొక్క మూలానికి వెళుతుందని పండిత న్యాయవాది వాదించారు. అందువల్ల, ఉపశమనం ఇవ్వడానికి ఇది తగిన కేసు అని ఆయన వాదించారు.

దీనికి సమాధానంగా కేంద్ర ప్రభుత్వ డిప్యూటీ సొలిసిటర్ జనరల్, ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు స్టాండింగ్ కౌన్సెల్, స్పెషల్ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ దాఖలు చేసిన కౌంటర్లకు అనుగుణంగా వాదనలు వినిపించారు. ముఖ్యంగా స్పెషల్ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ మెమోతో పాటు నాలుగు కేసులు కూడా దాఖలు చేసి విచారణకు ఆటంకం కలగలేదని, కోరిన విధంగా రిట్ మంజూరు చేయలేమని వాదించారు. ఇది ప్రభుత్వోద్యోగితో సంబంధం ఉన్న నేరం కాబట్టి, ఈ కోర్టు మెతక వైఖరి తీసుకోరాదని, వాస్తవానికి ప్రాసిక్యూషన్ ముందుకు సాగడానికి అనుమతించాలని వారి వాదన.

<u>కోర్టు</u>: (1) ఈ కోర్టు పరిశీలనలోకి వచ్చే మొదటి మరియు ప్రధాన అంశం ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడానికి సిబిఐకి ఉన్న అధికారం.

1946 డీఎస్పీఈ చట్టం ప్రకారం సీబీఐని ఏర్పాటు చేసి, పనిచేస్తారు. కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల్లో కొన్ని నేరాల దర్యాప్తు కోసం ఢిల్లీలో ప్రత్యేక పోలీసు దళాన్ని ఏర్పాటు చేసేలా ఈ చట్టం రూపొందించబడిందని ఈ చట్టం పేర్కొంది.

డీఎస్పీఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 5 ఇలా ఉంది.

"**5. ప్రత్యేక పోలీసు వ్యవస్థ అధికారాలు, అధికార పరిధిని ఇతర ప్రాంతాలకు విస్తరించడం.-** (1) కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉత్తర్వుల ద్వారా ఏదైనా ప్రాంతానికి (రైల్వే ప్రాంతాలతో సహా) 3 [4 [ఒక రాష్ట్రం, కేంద్రపాలిత ప్రాంతం కాదు]] సెక్షన్ 3 కింద నోటిఫికేషన్లో పేర్కొన్న ఏవైనా నేరాలు లేదా నేరాల తరగతుల దర్యాప్తు కోసం ఢిల్లీ స్పెషల్ పోలీస్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ సభ్యుల అధికారాలు మరియు పరిధిని విస్తరించవచ్చు. (2) సబ్ సెక్షన్ (1) కింద ఒక ఉత్తర్వు ద్వారా సదరు పోలీసు వ్యవస్థ సభ్యుల అధికారాలు మరియు అధికార పరిధిని అటువంటి ప్రాంతానికి విస్తరించినప్పుడు, అందులోని ఒక సభ్యుడు, ఈ విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసే ఏవైనా ఉత్తర్వులకు లోబడి, ఆ ప్రాంతంలోని ఒక పోలీసు అధికారి యొక్క విధులను నిర్వర్తించవచ్చు మరియు అటువంటి విధులను నిర్వర్తించవచ్చు. ఆ ప్రాంతపు పోలీసు దళంలో సభ్యుడిగా పరిగణించబడతారు మరియు అధికారాలు, విధులు మరియు విశేషాధికారాలను కలిగి ఉంటారు మరియు ఆ పోలీసు దళానికి చెందిన పోలీసు అధికారి యొక్క బాధ్యతలకు లోబడి ఉంటారు. 5 [(3) సబ్ సెక్షన్ (1) కింద ఏదైనా ఒక ప్రాంతానికి సంబంధించి అటువంటి ఉత్తర్వులు జారీ చేయబడినప్పుడు, సబ్-సెక్షన్ (2) యొక్క నిబంధనలకు పక్షపాతం లేకుండా, సబ్-ఇన్స్పెక్టర్ హోదా కలిగిన ఢిల్లీ స్పెషల్ పోలీస్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్లోని ఏ సభ్యుడైనా, ఈ విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసే ఏదైనా ఉత్తర్వులకు లోబడి, ఆ ప్రాంతంలోని ఒక పోలీస్ స్టేషన్కు ఇన్చార్జి అధికారి యొక్క అధికారాలను ఉపయోగించవచ్చు మరియు అటువంటి అధికారాలను ఉపయోగించవచ్చు. అటువంటి అధికారి తన స్టేషన్ పరిధిలో విధులు నిర్వర్తించే పోలీస్ స్టేషన్ కు ఇన్ ఛార్జి అధికారిగా పరిగణించబడతారు."

డిఎస్పిఇ చట్టంలోని సెక్షన్ 6 కూడా ముఖ్యమైనది మరియు అదే క్రింది విధంగా ఉంది:

> **"6. అధికారాలు మరియు అధికార పరిధిని ఉపయోగించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సమ్మతి:-** సెక్షన్ 5 లో ఉన్న ఏదీ ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సమ్మతి లేకుండా 2 (ఒక రాష్ట్రం, కేంద్రపాలిత ప్రాంతం లేదా రైల్వే ప్రాంతం కాదు) లోని ఏదైనా ప్రాంతంలో అధికారాలు మరియు అధికార పరిధిని ఉపయోగించడానికి ఢిల్లీ స్పెషల్ పోలీస్ ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ లోని ఏ సభ్యుడినైనా అనుమతించదు.

డి.ఎస్.పి.ఇ చట్టంలోని సెక్షన్ 5ను చదివితే, ఒక రాష్ట్రంలో ఈ చట్టం అమలు విస్తీర్ణాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం విస్తరించవచ్చని స్పష్టమవుతుంది. అయితే డీఎస్పీఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 6 ప్రకారం డీఎస్పీఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 5లో ఏమైనా ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అనుమతి లేకుండా ఢిల్లీ పోలీస్ ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ సభ్యుడు తన అధికారాలను వినియోగించడానికి వీల్లేదు. డీఎస్పీఈ చట్టాన్ని సాదాసీదాగా చదవడం ద్వారానే ఈ విషయం స్పష్టమవుతోంది.

ఫెర్టికో మార్కెటింగ్ అండ్ ఇన్వెస్ట్ మెంట్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ వర్సెస్ సెంట్రల్ బ్యూరో ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ 1లో ప్రతివాదులు ఉదహరించిన కేసుల్లో, ఈ తీర్పులోని 11వ పేరాలో, డిఎస్ పిఇ చట్టంలోని సెక్షన్ 5 డిఎస్ పిఇ సభ్యుల అధికారాన్ని మరియు అధికార పరిధిని ఒక రాష్ట్రానికి విస్తరించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వీలు కల్పిస్తున్నప్పటికీ, అటువంటి పొడిగింపుకు రాష్ట్రం సమ్మతి తెలిపితే తప్ప అది అనుమతించబడదని పేర్కొంది. ఈ నిబంధనలు భారత రాజ్యాంగంలోని సమాఖ్య వ్యవస్థకు కొనసాగింపుగా భావిస్తారు.

ఈ ఘటనల క్రమాన్ని పరిశీలిస్తే ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కర్నూలు జిల్లా నంద్యాలలో జరిగిన నేరానికి సంబంధించి 09.05.2017న ఎఫ్ ఐఆర్ నమోదైనట్లు స్పష్టమవుతోంది.

ఒక్క కర్నూలులోనే ఉచ్చు బిగించారు. ఆ తర్వాత దర్యాప్తు ప్రారంభించి 28.12.2017న హైదరాబాద్ లోని సీబీఐ కేసుల ప్రత్యేక కోర్టులో చార్జిషీట్ కూడా దాఖలు చేశారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం 2014 ప్రకారం నిర్ణీత తేదీ 02.06.2014. ఆ తేదీ నుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడింది, ఆ విధంగా రెండు రాష్ట్రాలు ఉనికిలోకి వచ్చాయి- తెలంగాణ రాష్ట్రం మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం. వాస్తవానికి కర్నూలు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఉంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాదేశిక పరిధి కోసం 1994లో ఇచ్చిన సాధారణ సమ్మతిని పొడిగిస్తూ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 28.11.2014న జీవో ఎంఎస్ నెం.158 జారీ చేసింది. ఆ తర్వాత 01.06.2016 నాటి జీవో ఎంఎస్ నెం.67లో కొన్ని నేరాలను సంబంధిత జీవోకు అనుబంధంగా పేర్కొన్నారు. 05.12.2017 నాటి జీవో ఎంఎస్ నెం.184 ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వ, కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థలు, ప్రైవేటు వ్యక్తులకు వ్యతిరేకంగా సమ్మతి తెలుపుతారు. ఆ తర్వాత 03.08.2018 నాటి జీవో ఎంఎస్ నెం.109 ఉంది. ఈ ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి మాత్రమే సంబంధించినవి.

అందువల్ల ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసిన రోజు నాటికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని కర్నూలులో జరిగిన నేరానికి సంబంధించి నేరాన్ని నమోదు చేసే అధికారం తెలంగాణలోని సీబీఐ అధికారులకు లేదని స్పష్టమవుతోంది, ఎందుకంటే ఆ తేదీ నాటికి రెండు వేర్వేరు రాష్ట్రాలు విడిపోయి తెలంగాణ రాష్ట్రం, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఉనికిలోకి వచ్చాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని కర్నూలులో జరిగిన నేరానికి తెలంగాణ అధికారులు ఉచ్చు బిగించి ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడానికి అవసరమైన సమ్మతి అందుబాటులో లేదు.

(2) అవినీతి నిరోధక చట్టంలోని సెక్షన్లు 3 మరియు 4 ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

> 3. ప్రత్యేక న్యాయమూర్తులను నియమించే అధికారం: (1) కేంద్ర ప్రభుత్వం లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, అధికారిక గెజిట్ లో నోటిఫికేషన్ ద్వారా, ఆ ప్రాంతానికి లేదా అటువంటి కేసు లేదా కేసుల సమూహానికి

అవసరమైనంత మంది ప్రత్యేక న్యాయమూర్తులను నియమించవచ్చు, అవి: (ఎ) ఈ చట్టం కింద శిక్షార్హమైన ఏదైనా నేరం; మరియు (బి) క్లాజ్ (ఎ)లో పేర్కొన్న ఏవైనా నేరాలకు పాల్పడటానికి లేదా చేయడానికి ఏదైనా ప్రయత్నం లేదా ఏదైనా ప్రేరేపించడానికి ఏదైనా కుట్ర. (2) క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 (1974 యొక్క 2) ప్రకారం ఒక వ్యక్తి సెషన్స్ జడ్జి లేదా అదనపు సెషన్స్ జడ్జి లేదా అసిస్టెంట్ సెషన్స్ జడ్జిగా ఉంటే తప్ప ఈ చట్టం కింద ప్రత్యేక న్యాయమూర్తిగా నియమించడానికి అర్హులు కారు.

4. ప్రత్యేక న్యాయమూర్తులచే విచారించదగిన కేసులు: (1) క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 (1974 యొక్క 2) లేదా ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న మరే ఇతర చట్టంలో ఏవైనా ఉన్నప్పటికీ, సెక్షన్ 3 యొక్క సబ్ సెక్షన్ (1) లో పేర్కొన్న నేరాలను ప్రత్యేక న్యాయమూర్తులు మాత్రమే విచారిస్తారు. (2) సెక్షన్ 3లోని సబ్ సెక్షన్ (1)లో పేర్కొన్న ప్రతి నేరాన్ని అది జరిగిన ప్రాంతానికి ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ద్వారా లేదా , కేసు కోసం నియమించబడిన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ద్వారా లేదా ఆ ప్రాంతానికి ఒకరి కంటే ఎక్కువ మంది ప్రత్యేక న్యాయమూర్తులు ఉన్నట్లయితే, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో పేర్కొన్న విధంగా విచారించాలి. (3) ఏదైనా కేసును విచారించేటప్పుడు, ఒక ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి సెక్షన్ 3 లో పేర్కొన్న నేరం కాకుండా ఏదైనా నేరాన్ని కూడా విచారించవచ్చు, దీనితో క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 (1974 యొక్క 2) కింద నిందితుడిపై అదే విచారణలో అభియోగాలు మోపవచ్చు. (4) క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973లో ఏవైనా ఉన్నప్పటికీ.'

అందువల్ల, పిసి చట్టం కింద నమోదైన కేసును విచారించడం, విచారించడం మరియు పరిష్కరించడం ప్రతి కోర్టుకు సాధ్యం కాదని స్పష్టమవుతోంది. ఒక కోర్టును రాష్ట్ర లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా నియమిస్తేనే, దానికి కేసును విచారించే అధికారం ఉంటుంది. ప్రతివాదులు దాఖలు చేసిన కౌంటర్ అఫిడవిట్లలో 07.08.2012 నాటి జీవో ఎంఎస్ నెం.88 ప్రకారం తెలంగాణలోని జిల్లాలతో పాటు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని రాయలసీమ జిల్లాలైన చిత్తూరు, అనంతపురం, కడప, కర్నూలు జిల్లాలపై అధికార పరిధిని వినియోగించుకునే అధికారాన్ని హైదరాబాద్ లోని సీబీఐ కోర్టుకు ఇచ్చారు. అందువల్ల 2012 నుంచి ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో హైదరాబాద్ లోని సీబీఐ కోర్టుకు ఈ కేసును విచారించే అధికార పరిధి ఉండేది కానీ 2014లో రాష్ట్ర పునర్విభజన చట్టం అమల్లోకి వచ్చి రాష్ట్రాలు విడిపోయిన తర్వాత పీసీ చట్టం కింద కేసును విచారించే అధికారం హైదరాబాద్ లోని సీబీఐ ప్రత్యేక కోర్టుకు లేదు. నాలుగు (4) రాయలసీమ జిల్లాలు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఉన్నందున 2014 జూన్ నుంచి జీవో ఎంఎస్ నెం.88 వర్తించదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఈ నేరం జరిగిందని, ఈ నేరాలకు ప్రత్యేక కోర్టును నోటిఫై చేయలేదన్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు 2018 డిసెంబర్ వరకు ఉమ్మడి హైకోర్టుగా కొనసాగినందున హైదరాబాద్ లోని సీబీఐ కోర్టుకు ఈ కేసును విచారించే అధికారం ఉందని ప్రతివాదులు వాదించారు. 26.12.2018 న హైదరాబాదులోని హైకోర్టును తెలంగాణ హైకోర్టు, ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులుగా విభజించారు, అందువల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని నాలుగు రాయలసీమ జిల్లాలైన కర్నూలు, అనంతపురం, కడప, చిత్తూరులను విశాఖపట్నంలోని సిబిఐ ప్రత్యేక కోర్టు పరిధికి బదిలీ చేశారు. 03.09.2019 నాటి ప్రొసీడింగ్స్ ద్వారా కూడా ఇది జరిగింది. విశాఖపట్నంలోని పోలీసు సూపరింటెండెంట్/సీబీఐ దాఖలు చేసిన కౌంటర్లో ఈ వివరాలు ఉన్నాయి. అయితే ఈ హైకోర్టు అభిప్రాయం ప్రకారం 03.09.2019 నాటి తెలంగాణ రాష్ట్రానికి హైకోర్టు ఆదేశాల మేరకు కేసుల బదిలీ జరిగిందని, తదనుగుణంగా కేసును విశాఖపట్నానికి బదిలీ చేసినట్లు కౌంటర్ అఫిడవిట్ ద్వారా స్పష్టమవుతోంది. ఆ తర్వాత

కేసును కర్నూలుకు బదిలీ చేస్తూ 14.11.2019న జీవో ఎంఎస్ నెం.147లో ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు.

పీసీ చట్టంలోని సెక్షన్ 4ను చదివితే సీఆర్పీసీలో గానీ, మరే ఇతర చట్టంలో గానీ ఏమైనా ఉన్నప్పటికీ, ఆ చట్టం కింద విచారణ జరిగిన ప్రాంతంలోని ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి లేదా ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి మాత్రమే విచారణ జరపాలని పేర్కొంది. *(ప్రాధాన్యత సరఫరాలు)*

ప్రతివాదులు ఉదహరించిన కేసు చట్టంలో *ఫెర్టికో మార్కెటింగ్* కేసు (1 సుప్రా) తీర్పు కూడా ఉంది, ఇందులో హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి డివిజన్ బెంచ్ కు చేసిన సూచనను గౌరవ సుప్రీంకోర్టు డీల్ చేసింది. ప్రశ్న నెం.2లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందస్తు అనుమతి లేకపోవడంపై చర్చించారు. అయితే ఈ అంశం తేలకపోవడంతో 2, 3, 4 ప్రశ్నలను తేల్చేందుకు సింగిల్ జడ్జికి అప్పగించారు.

సాక్షి మరియు ఇతరులు వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు 2, సత్వీందర్ కౌర్ వర్సెస్ స్టేట్ (ఎన్సిటి ఆఫ్ ఢిల్లీ ప్రభుత్వం) మరియు ఇతరులు 3 మరియు రాజస్థాన్ రాష్ట్రం వర్సెస్ శంభుగిరి 4 కేసులు నేరాలను విచారించడానికి క్రిమినల్ కోర్టుల సాధారణ అధికార పరిధికి సంబంధించినవి.

సీబీఐ, ఏహెచ్డీ, పాట్నా వర్సెస్ బ్రజ్ భూషణ్ ప్రసాద్ తదితర కేసులను ప్రతివాదులు ఉదహరించారు. ఈ కేసులోని 31, 32 పేరాల్లో సుప్రీంకోర్టు ఈ కింది అంశాలను పేర్కొంది.

> 31. పీసీ చట్టంలోని సెక్షన్ 4 ఆ చట్టం కింద నేరాల విచారణకు కోర్టు అధికార పరిధికి సంబంధించినది. సెక్షన్ 4 యొక్క మొదటి సబ్ సెక్షన్ కోడ్ లేదా మరే ఇతర చట్టంలో ఉన్నప్పటికీ, పిసి చట్టం కింద శిక్షార్హమైన నేరాలను పిసి చట్టంలోని సెక్షన్ 3 (1) కింద నియమించబడిన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి "మాత్రమే" విచారించగలరని ప్రకటిస్తుంది. ఇప్పుడు

సెక్షన్ 4 యొక్క సబ్ సెక్షన్ (2) ముఖ్యమైన నిబంధన మరియు ఇది క్రింద సంగ్రహించబడింది:

4. (2) సెక్షన్ 3లోని సబ్ సెక్షన్ (1)లో పేర్కొన్న ప్రతి నేరాన్ని అది జరిగిన ప్రాంతానికి ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి లేదా కేసు కోసం నియమించిన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి లేదా ఆ ప్రాంతానికి ఒకరి కంటే ఎక్కువ మంది ప్రత్యేక న్యాయమూర్తులు ఉన్న చోట కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో నిర్దేశించిన విధంగా విచారించాలి.

32. పిసి చట్టం కింద నేరాలను విచారించే అధికార పరిధి ఉన్న ఏకైక కోర్టు అటువంటి నేరాలు జరిగిన ప్రాంతాలకు నియమించబడిన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి కోర్టు. అటువంటి నేరాన్ని విచారిస్తున్నప్పుడు సబ్ సెక్షన్ (3) అదే ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి అదే విచారణలో నిందితుడిపై అభియోగాలు మోపగల ఇతర నేరాలను విచారించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. కాబట్టి నేరం ఏ ప్రాంతంలో జరిగిందో తెలుసుకోవడమే ప్రధానాంశం.

అదేవిధంగా 41, 42 పేరాల్లో ఈ క్రిందివి జరిగాయి:

41. పీసీ చట్టంలోని సెక్షన్ 4(2)తో ముడిపడి ఉన్న నాన్ అబ్స్టాంటెడ్ క్లాజ్ లేకపోవడం వల్ల సబ్ సెక్షన్ కోడ్ నిబంధనలకు లోబడి ఉందనే నిర్ధారణకు రాదు. కోడ్ లోని సెక్షన్ 4(2)ను (పీసీ యాక్ట్ కాదు) చదివితే చట్టపరమైన పరిస్థితి మరోలా ఉందనే కచ్చితమైన సూచన వస్తుంది. సెక్షన్ 4 పీనల్ కోడ్, 1860 మరియు ఇతర చట్టాల కింద నేరాల విచారణకు సంబంధించినది. దీనిలోని సబ్ సెక్షన్ (1) 1860 పీనల్ కోడ్ కింద నేరాలకు మాత్రమే సంబంధించినది. సబ్ సెక్షన్ (2)

"ఏదైనా ఇతర చట్టం కింద అన్ని నేరాలకు" సంబంధించినది. ఈ దశలో పైన పేర్కొన్న ఉపవిభాగాన్ని చదవడం ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది:

4. (2) ఏ ఇతర చట్టం కిందనైనా అన్ని నేరాలను దర్యాప్తు చేయాలి, విచారించాలి, విచారించాలి మరియు అదే నిబంధనల ప్రకారం వ్యవహరించాలి, కానీ అటువంటి నేరాలను దర్యాప్తు చేసే విధానం లేదా స్థలాన్ని నియంత్రించే ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న ఏదైనా చట్టానికి లోబడి ఉంటుంది.

42. పీసీ చట్టం ఆ చట్టం కింద నేరం విచారణకు ఏదైనా స్థలాన్ని నిర్దేశించినట్లయితే, విచారణ స్థలానికి సంబంధించి కోడ్ లోని నిబంధనలు ఆ మేరకు తొలగించబడతాయి. అందువల్ల పీసీ చట్టంలోని సెక్షన్ 13(1)(సి) లేదా సెక్షన్ 13(1)(డి) కింద నేరం జరిగినప్పుడు కోర్టు పరిధిని నిర్ణయించే ఏకైక అంశం నేరం జరిగిన ప్రదేశం అని మాకు ఎటువంటి సందేహం లేదు.

అదనంగా, ***కౌశిక్ చటర్జీ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ హర్యానా మరియు ఇతరుల*** కేసులో తీర్పును కూడా పండిత న్యాయవాది ఉదహరించారు, 28 మరియు 29 పేరాలలో ఈ క్రిందివి ఉన్నాయి:

28. సెక్షన్ 26 నేరాలను రెండు కేటగిరీలుగా విభజిస్తుంది, అవి (1) ఐపిసి కింద నేరాలు మరియు (2) ఇతర ప్రత్యేక చట్టం కింద నేరాలు. ఐపిసి కింద నేరాలకు సంబంధించినంతవరకు, సెక్షన్ 26 లోని క్లాజ్ (ఎ) వాటిని (1) హైకోర్టు లేదా (2) సెషన్స్ కోర్టు లేదా (3) మరేదైనా కోర్టు ద్వారా విచారించవచ్చని పేర్కొంది, దీని ద్వారా అటువంటి నేరం శిక్షార్హమైనదిగా చూపబడింది. మరే ఇతర చట్టం కిందనైనా నేరాలకు సంబంధించి, సెక్షన్ 26 లోని క్లాజ్ (బి) అటువంటి ప్రత్యేక చట్టంలో

ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్న కోర్టు ద్వారా వాటిని విచారించాలని పేర్కొంది. ఒకవేళ ప్రత్యేక చట్టం ఏ కోర్టు ద్వారా విచారణ చేయవచ్చో మౌనంగా ఉంటే, అటువంటి నేరాన్ని హైకోర్టు లేదా అటువంటి నేరాన్ని మొదటి షెడ్యూలులో చూపించిన మరేదైనా కోర్టు ద్వారా విచారించవచ్చు.

29. కానీ సెక్షన్ 26లోని క్లాజ్ (ఎ) అందులోని నిబంధనలను కోడ్లోని ఇతర నిబంధనలకు లోబడి చేస్తుంది. అందువల్ల, ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రైవేట్ ఫారెస్ట్ యాక్ట్, 1948 కింద ఒక నేరానికి ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేట్ విధించిన శిక్ష మరియు శిక్ష చెల్లదా అనే ప్రశ్న యుపి రాష్ట్ర వి. సాబీర్ అలీ (స్టేట్ ఆఫ్ యుపి వర్సెస్ సబీర్ అలీ, ఎఐఆర్ 1964 ఎస్సి 1673 : (1964) 2 సిఆర్ఐ ఎల్జె 606) ఈ కోర్టు ముందు తలెత్తింది. ప్రత్యేక చట్టంలోని సెక్షన్ 15(2) ప్రకారం ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రైవేట్ ఫారెస్ట్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 15(2) ప్రకారం ఈ చట్టం కింద నేరాలను రెండో లేదా మూడో తరగతి మేజిస్ట్రేట్ మాత్రమే విచారించాల్సి ఉంటుంది. ఆ కేసు విచారణ మొత్తం రెండవ తరగతి మేజిస్ట్రేట్ ముందు జరిగినప్పటికీ, అతను తీర్పు వెలువరించడానికి ముందు, అతనికి ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేట్ అధికారాలు ఇవ్వబడ్డాయి. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1898 లోని సెక్షన్ 530 (పి) ప్రకారం ఈ ప్రొసీడింగ్స్ చెల్లవని ఈ కోర్టు పేర్కొంది. 1973 కోడ్ లోని సెక్షన్ 461(ఎల్) 1898 కోడ్ లోని సెక్షన్ 530(పి)తో సమానంగా ఉండటం గమనార్హం.

35వ పేరాలో నిర్దిష్ట తరహా నేరాలను విచారించే కోర్టు అధికారానికి సంబంధించి అధికార పరిధి ప్రశ్న ఈ విషయం యొక్క మూలానికి వెళుతుందని, ఏదైనా ఉల్లంఘన మొత్తం విచారణకు విఘాతం కలిగిస్తుందని బెంచ్ అభిప్రాయపడింది. 02.06.2014 తర్వాత పీసీ యాక్ట్ కింద అవసరమైన నోటిఫికేషన్ జారీ కానందున హైదరాబాద్ లోని సీబీఐ కోర్టు ఈ కేసును విచారణకు స్వీకరించలేకపోయింది.

ఈ కోర్టు కూడా మాయావతి వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా 7 యొక్క ప్రముఖ తీర్పుపై ఆధారపడి ఉంది. ఆ కేసులో తాజ్ కారిడార్ ప్రాజెక్టు అవకతవకలపై సీబీఐ ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసింది. ఈ కేసును దర్యాప్తు చేసే అధికారం సీబీఐకి లేదని పేర్కొంటూ సుప్రీంకోర్టు దీన్ని కొట్టివేసింది. *హర్యానా రాష్ట్రం వర్సెస్ భజన్ లాల్ 8* యొక్క చారిత్రాత్మక తీర్పుకు అనుగుణంగా, సంస్థ మరియు విచారణ కొనసాగింపు చట్టానికి విరుద్ధంగా ఉందని సంబంధిత చట్టం కింద ఒక అడ్డంకి ఉందని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడటం వల్ల ఈ అంతిమ ఉత్తర్వు జారీ చేయబడింది.

ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయడం, చార్జిషీట్ దాఖలు చేయడం చట్టరీత్యా స్పష్టంగా ఉల్లంఘించడమేనని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. ఇది విషయం యొక్క మూలానికి వెళుతుంది, కాబట్టి, ఆ తరువాత తీసుకున్న అన్ని చర్యలు చట్టపరంగా చెడ్డవని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడాలి.

తెలంగాణ హైకోర్టు కేసులను బదిలీ చేయడానికి వీల్లేదన్నది చివరి కారణం. ఇందులో ప్రతివాదులకు మెరుగైన స్థానం ఉందని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. ఉమ్మడి హైకోర్టుతో రెండు రాష్ట్రాలు ఏర్పడటం వల్ల బదిలీలకు సంబంధించిన పరిస్థితి తలెత్తిందన్న వాస్తవాన్ని ఈ కోర్టు గుర్తించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టంలోని సెక్షన్ 105(1), (2) ప్రకారం విచారణను కొత్తగా ఏర్పడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి బదిలీ చేసే అధికారం హైదరాబాద్ హైకోర్టుకు ఉంది. 09.01.2020 నాటి జీవో ఎంఎస్ నెం.10ను కూడా విశాఖపట్నం నుంచి కర్నూలుకు బదిలీ చేస్తూ, కర్నూలులోని నాలుగు జిల్లాలపై ప్రాదేశిక అధికార పరిధిని వినియోగించుకునేందుకు జీవో జారీ చేశారు. కడప, చిత్తూరు, అనంతపురం..

ఆ దృష్ట్యా సంఘటనల క్రమాన్ని సమీక్షించిన తర్వాత.. కేసు బదిలీ తప్పు కాదని, చట్ట ప్రకారమే జరిగిందని ఈ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. అయితే, సమ్మతి లేకపోవడం విషయానికొస్తే, అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడినందున ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసిన రోజున పిటిషనర్కు మంచి కేసు ఉందని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సిబిఐ పరిధిని పొడిగించాల్సిన అవసరం

ఉందని స్పష్టమవుతోంది . అది లేనప్పుడు ప్రాసిక్యూషన్ విఫలం కావాల్సి వస్తుంది. అదేవిధంగా పీసీ యాక్ట్ కింద ప్రత్యేక కోర్టుకు నోటిఫికేషన్ లేకపోవడం కూడా ఈ సమస్యకు మూలకారణం. సదరు న్యాయస్థానంలో తీసుకున్న చర్యలు కూడా చెడ్డవేనని భావిస్తున్నారు.

దీని ప్రకారం 2021 డబ్ల్యూపీ నెం.26990కి అనుమతి ఉంది. ఖర్చులకు సంబంధించి ఆర్డర్ లేదు.

2022 డబ్ల్యూపీ నెం.5441 విషయానికొస్తే, ఈ కేసులో వాస్తవం, చట్టం కూడా ఒకటే. ఈ కేసు మరో రాయలసీమ జిల్లా అనంతపురం జిల్లాకు సంబంధించినది కావడంతో 20.11.2017న ఎఫ్ఐఆర్ నమోదైంది. 29.03.2018న హైదరాబాద్ లోని సీబీఐ కేసుల ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ముందు చార్జిషీట్ దాఖలు చేశారు.

2021 యొక్క డబ్ల్యుపి నెం.26990 లో పేర్కొన్న అదే కారణాల వల్ల, 2022 యొక్క ఈ డబ్ల్యుపి నెం.5441 కూడా అనుమతించబడింది. ఖర్చులకు సంబంధించి ఆర్డర్ లేదు. దీనికి కొనసాగింపుగా, ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే వాటిని కొట్టివేస్తారు.

డి.వి.ఎస్.ఎస్.సోమయాజులు,జె.

వి.శ్రీనివాస్,జె.

తేది: 13.04.2023